

LESENCEISTVÁND

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

2017

**LEENCEISTVÁND
TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI
KÉZIKÖNYVE**

**VÉLEMÉNYEZÉSI ANYAG
2017. AUGUSZTUS**

**KÉSZÍTETTE: LEENCEISTVÁND KÖZSÉG
ÖNKORMÁNYZATA**

Tartalomjegyzék

1 KÖSZÖNTŐ	4
2 LESENCEISTVÁND BEMUTATÁSA	6
3 ÖRÖKSÉGÜNK	8
4 ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETEK	16
4.1. A RÉGI FALU	18
4.2. ÚJ BEÉPÍTÉSŰ LAKÓÖVEZET	20
4.3. GAZDASÁGI FELHASZNÁLÁSÚ TERÜLET	21
4.4. KÜLTERÜLET – VOLT ZÁRTKERTES TERÜLET (SZŐLŐBIRTOKOK, NYARALÓK)	22
4.5. KÜLTERÜLET – MEZŐGAZDASÁGI TERÜLET	24
5 AJÁNLÁSOK	25
5.1. Építészeti útmutató	25
RÉGI FALU	26
ÚJ BEÉPÍTÉSŰ LAKÓÖVEZET	34
GAZDASÁGI FELHASZNÁLÁSÚ TERÜLET	42
KÜLTERÜLET – MEZŐGAZDASÁGI KERTES TERÜLET (VOLT ZÁRTKERT).....	44
5.2. Településkép minőségi formálása	51
6 JÓ PÉLDÁK	55

1

Köszöntő

Kedves Lesenceistvándi Polgártársam!

Kedves Látogató!

Lesenceistvánd Településképi Arculati Kézikönyvét tartja a kezében, melyet községünk a Településkép védelméről szóló 2016. év LXXIV. törvény végrehajtása során alkotott meg. A kötet célja és feladata, hogy a törvényhozói szándéknak megfelelően segítsen bennünket, jelenlegi és a leendő istvándiakat községünk hagyományos képének, arculatának megőrzésében.

A kézikönyv számba veszi Lesenceistvánd természetes és épített értékeit, egyfajta „érték leltárral” szolgálva egyrészt magunk, másrészt azok számára, akik Lesenceistvándon a jövőben építkezni, felújítani terveznek. Iránymutatással szolgál arra vonatkozóan, hogyan tehetik ezt úgy, hogy közben óvják a falunk egyedi arculatában rejlő hagyományos értékeket. Ezért a kézikönyv nem csak értékeink konzerválásához nyújt útmutatást, hanem lakókörnyezetünk tudatos, és a hagyományokat tiszteletben tartó fejlesztéséhez is.

A Lesenceistvándon elvárt építészeti magatartás meghatározását természetesen az önkormányzat nem egyedül végezte el. A kézikönyv tartalma legalább annyira alapszik az itt élők véleményén, észrevételein, mint az önkormányzat munkáján. A közös munkában való részvételt ezúton is köszönöm!

A Lesenceistvándért való további sikeres együttműködés reményében kívánom Önnek a kézikönyv örömteli lapozgatását, és az eredményes tervezgetést!

Lesenceistvánd, 2017

**Tóth Csaba
Polgármester**

2

Lesenceistvánd bemutatása

Lesenceistvánd a Balaton-felvidék nyugati részén, a Tapolcától alig 8 kilométerre keletre, a Balatontól is mintegy 8 kilométerre északra fekszik. Az Uzsa, Várvölgy, Vállus és Lesencetomaj által észak, kelet és dél felől félkörbe ölelt falu az itteni dombok alatt, nádasok és erdős területek között jött létre a középkorban, a Lesencepatak partján.

Elsőként egy 1328-ban említi forrás Lessenche-Istvánd néven. A falu a XIV. század és a kora újkor között a Dersfi család, a Pannonhalmi Bencés Főapátság, Csoron András és leszármazottai, majd az Esterházy család birtokában volt. Az itt élők, akik az idők során erdőirtással bővítették a rendelkezésre álló kevés szántóterületet, megélhetésüket elsősorban földműveléssel és szőlőtermesztéssel, borászattal biztosították.

A falu a török hódoltság ideje alatt elnéptelenedett, magyar

lakossággal való újra betelepítése 1692-ben kezdődött, a XVIII-XIX. században pedig folyamatos fejlődésen ment át. Ebben időszakban nyerte el mai, jellegzetes barokk formáját Lesenceistvánd római katolikus temploma. A falu 1770-ben már tanítót is fogadhatott, az itt élő családok száma pedig a XIX. század végéig megnégyszereződött. A XX. századdal Lesenceistvándon háttérbe szorult a földművelés, ekkortól elsősorban a környéken nyílt bazalt- és mészkőbányák biztosították munkát a lakosoknak, de még az 1970-es években is földművelés adott megélhetést a falu lakosságának mintegy harmada számára. A bányák közül kiemelkedő jelentőségű volt a korábban a falu külterületéhez tartozó Uzsabánya, mely ma Uzsa önálló településhez tartozik. A környező bányák által biztosított munkalehetőség eredményeként mintegy 100 új ház épült a faluban, a XX. század második felére pedig befejeződött Lesenceistvándon a közművesítés és az útépítés. A falu az évszázadok során megőrizte a Balaton-felvidékre jellemző barátságos, derűs hangulatát, melyhez hozzájárulnak otthonos érzetet keltő parasztházai és kertjei, valamint a környező domboldalak szőlői és présházai is.

Örökségünk

Szent Jakab apostol római katolikus templom

Lesenceistvánd középkorban épült templomát a XVIII. század során több ízben felújították, végleges formáját 1788-ban nyerte el. A Kossuth Lajos utcában, a Lesence patak partján lévő templomkertben álló, jellegzetes barokk stílusú épület meleg, sárga és fehér színével a falu egyik legkarakteresebb épített emléke.

A templomtól balra, a templomkert bejárata mellett egy-egy feszület áll, az egyiket 1818-ban, a másik 1921-ben állították. Szintén a templomkertben található az első világháborúban elesett lesenceistvándiaknak állított emlékmű.

Szent Jakab apostol római katolikus templom

Világháborús emlékmű a templomkertben

A régi falu házai

Az istvándi ófalu hagyományos képe szempontjából megkerülhetetlen jelentőségűek a faluközpont olykor több mint száz éve álló lakóházai. Ezek a földszintes, paraszt- és polgárházak arcukkal a mai napig őrzik a régi, - a bányászat időszakára előtti – Lesenceistvánd hangulatát.

Ezek a házak jelentős részben megújulásra várnak, de jó néhány épület esetében jelenleg is felújítás, átépítés folyik.

Helyi védelem alatt álló ház, Dózsa György utca 40.

Helyi védelem alatt álló ház, Dózsa György utca 33.

Helyi védelem alatt álló ház, Kossuth utca 138.

Helyi védelem alatt álló ház, Kossuth utca 15.

Helyi védelem alatt álló ház, Kossuth utca 15.

Helyi védelem alatt álló ház, Dózsa György utca 33.

Helyi védelem alatt álló ház, Dózsa György utca 43.

Helyi védelem alatt álló ház, Dózsa György utca 8.

Helyi védelem alatt álló ház, Dózsa György utca. 31.

Helyi védelem alatt álló ház, Kossuth utca 30.

Helyi védelem alatt álló ház, Kossuth utca 32.

Helyi védelem alatt álló ház, Kossuth utca 43.

Helyi védelem alatt álló ház, Kossuth utca 45.

Helyi védelem alatt álló ház, Kossuth utca 50.

Helyi védelem alatt álló ház, Kossuth utca 107.

Helyi védelem alatt álló ház, Kossuth utca 103.

Helyi védelem alatt álló ház, Kossuth utca 125.

Helyi védelem alatt álló ház, Kossuth utca 137.

Helyi védelem alatt álló ház, Kossuth utca 151.

Helyi védelem alatt álló ház, Kossuth utca 147.

Szűz Mária Neve hegyi kápolna

A szőlőhegyen lévő kis templom kapuja a kelet felé nyíló csodálatos kilátásra néz. A hajó déli főfalán egymáshoz közel, két félköríves záródású, magas ablak található. A bejárat felett sátoztetős, három oldalról nyitott előtér található, amelyet két oszlop tart. Fölötte ráccsal védett kőfülkében Szűz Mária szobor látható. A templom karcsú, csúcsos záródású négyszögletes tornyán minden oldal felé egy-egy hangrész található. A hajó főfalával párhuzamosan van a hívek számára kétoldalt egy-egy pad, a hívek így szentmise alatt egymással szemben ülnek. A szentélyben lévő oltár barokk stílusú, felette az apszis falán jobb és baloldalon egy-egy angyalt, középen Szűz Máriát ábrázoló kép.

Szűz Mária Neve hegyi kápolna

Szőlők, pincék, présházak

A falutól délnyugatra elhelyezkedő szőlő-hegyen terülnek el a szőlők, melyek körülölelik a borospincéket és présházakat, ahol a mai napig űzik ezt a hagyományos Balaton-felvidéki mesterséget.

Ezek az egyszerű szerkezetű, zömök, természetes színeikkel környezetükbe harmonikusan beleolvadó épületek a falu látképének múlhatatlanul fontos részei.

Közülük is ez egyik legjelentősebb az 1819-ben épült Esső-pince (jobbra), mely magában hordozva Lesenceistvánd borászati múltját, ma is a falu egyik legfontosabb turistacélpontjának számít, ahol az erre kirándulók megkóstolhatják az itt készített borokat. Az épület természetes színeivel, zöld zsalugáterek által keretezett barátságos ablakaival, a körülötte lévő facsoporttal, valamint az előtte lévő kis Szűz Mária kápolnával az istvándi környék egyik legjellegzetesebb eleme.

Az Esső-pince

Helyi védelem alatt álló présház

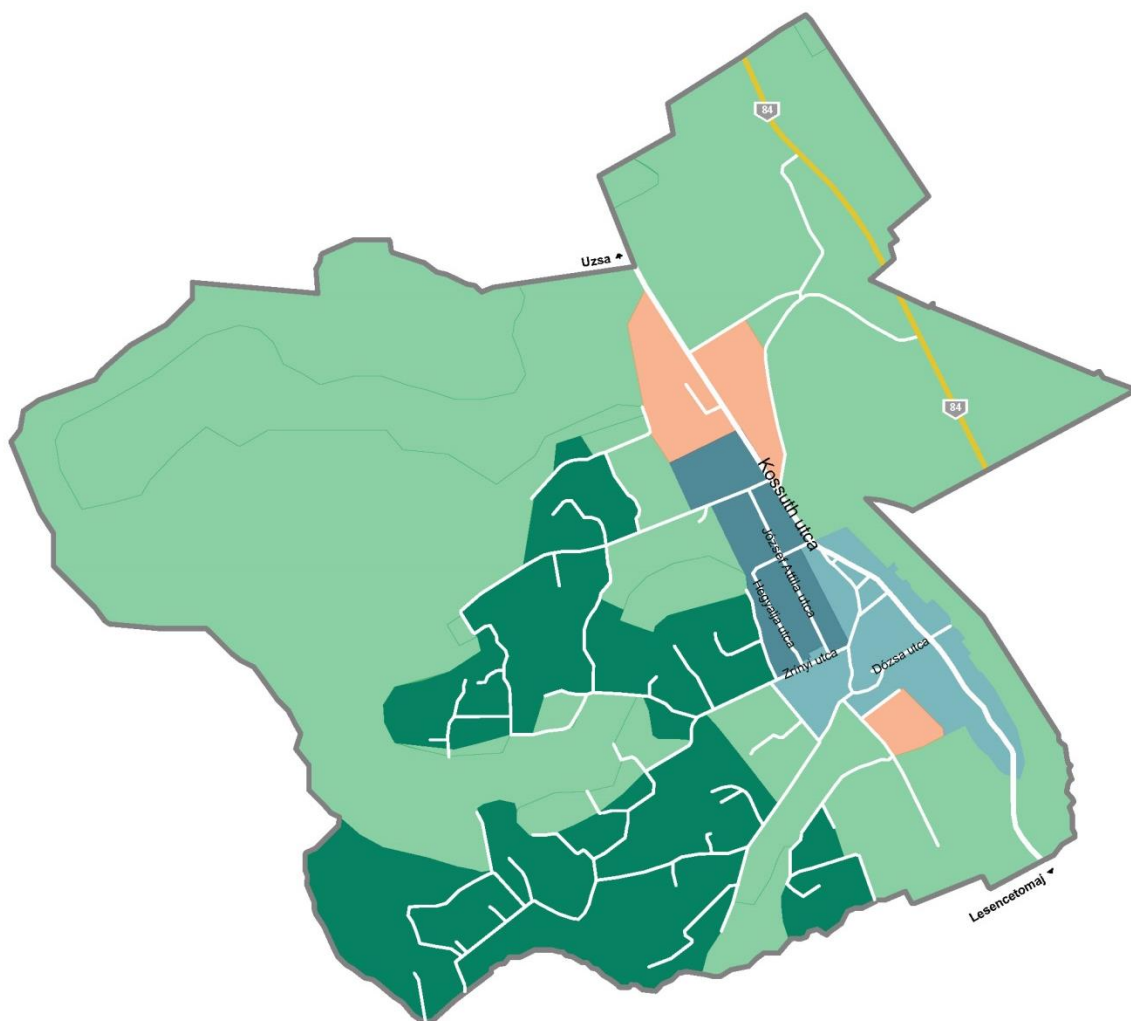

Helyi védelem alatt álló présház

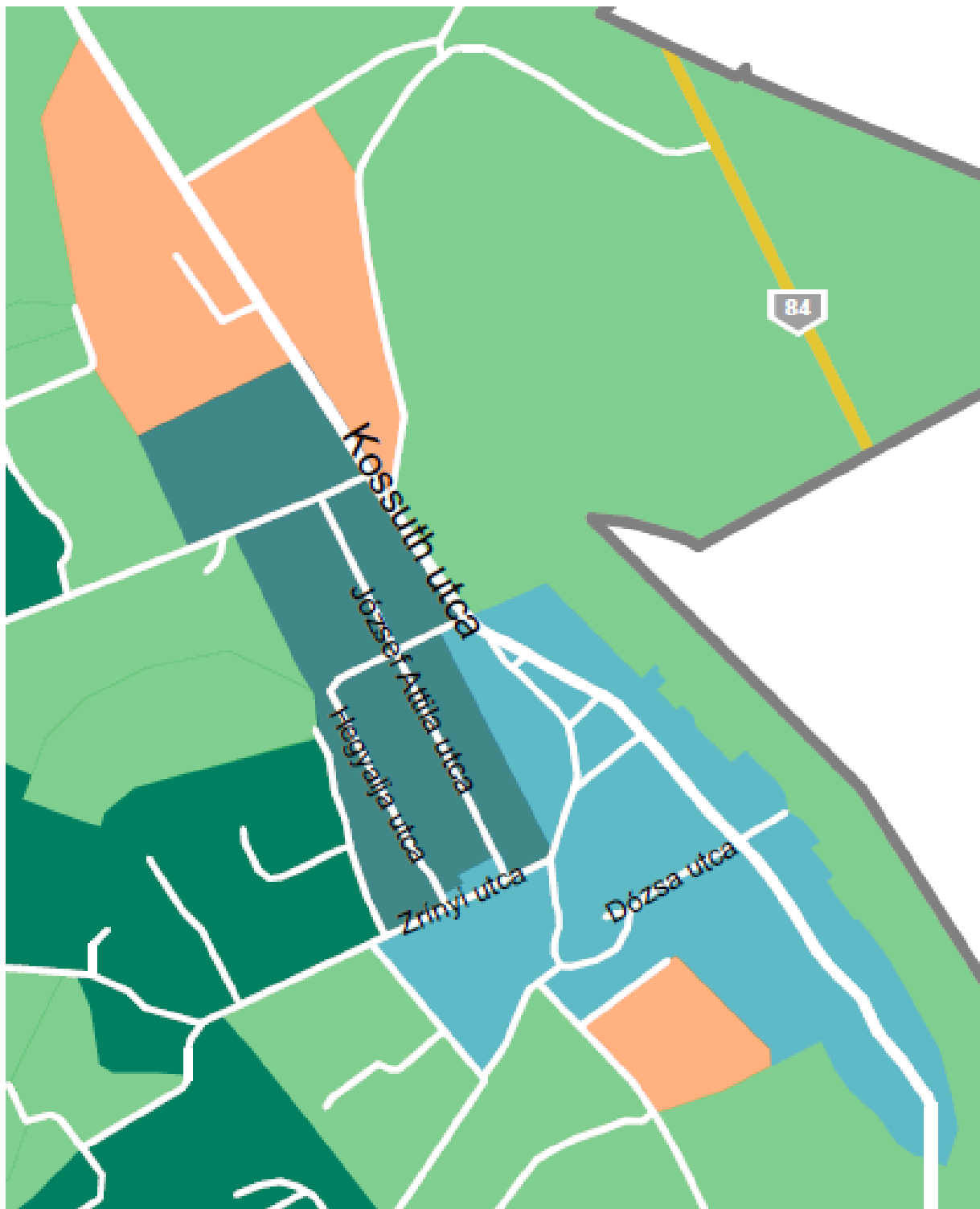

Helyi védelem alatt álló présház

Eltérő karakterű területek

- A RÉGI FALU
- ÚJ BEÉPÍTÉSŰ LAKÓÖVEZET
- GAZDASÁGI FELHASZNÁLÁSÚ TERÜLET
- KÜLTERÜLET - MEZŐGAZDASÁGI TERÜLET
- KÜLTERÜLET - MEZŐGAZDASÁGI KERTES TERÜLET (VOLT ZÁRTKERT)

Lesenceistvánd belterülete

4.1 A RÉGI FALU

Lesenceistvánd legősibb, a falu történelmi formáját a mai napig tükröző része a falu fő utcája, a Kossuth utca vonzáskörzetében elterülő régi településrész.

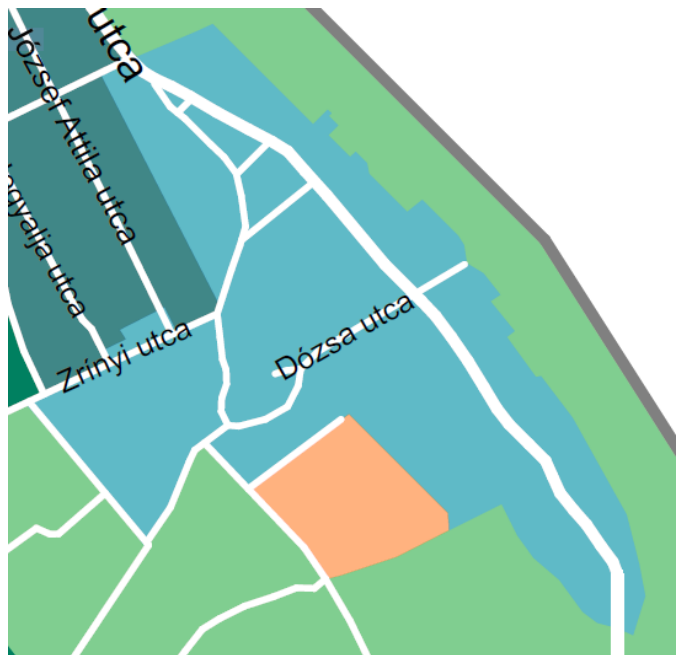
A terület északkeleten és délnyugaton a Kossuth utca két végével határolható le, délnyugat felől a régi faluhoz tartozik a Zrínyi utca – Dózsa utca – Kossuth utca háromszög, a Zrínyi utca délnyugati irányba húzódó ága és a tőle délre vele párhuzamos földút által közrefogott teleksor, valamint a Zrínyi utca mindkét oldala a József Attila és a Hegyalja utcák között.

A történelmi Lesenceistvánd számos elemében a régi falu életmódja, és

részben a mai napig fennmaradt megélhetési formái köszönnek vissza. A környék utcáit tipikusan szalagtelkek övezik, melyeken az utcafrontra, és a szomszédos telkek határára, az utakra merőlegesen, olykor párhuzamosan telepített egyszintes házak épültek. Ezeket a régi házakat egyszerű szerkezet jellemzi, négyzet vagy téglalap alapúak, többnyire világos, természetes színű, egymással és környezetükkel harmóniában lévő épületek. Gyakori a parasztházak esetében megszokott a kertre nyíló tornác is. Az ide épült házak jellemzően nyereg- vagy sátoztetősök, de a kisebb, négyzet alapú házak esetében olykor-olykor manzárd tető is előfordul. A régi falu háztetőit cserép vagy korcolt bádoglemez fedi, néhányon még megfigyelhetőek az ipari tetőfedő cserepek elterjedése előtt készített kézműves agyagcserepek is.

Az utca felőli oldalon számos telket határol az a hagyományos, alacsony kőfal, melynek alapanyaga a környék bazalt- és mészkőbányáiból került ide. A házak előtt itt is, ott is található padokat az erre járó.

A falusi környezetre jellemző módon a házak vonala és az úttest között itt is maradt hely zöld felületnek, rajta jellemzően többnyire kisebb fákkal és bokrokkal, gyepszőnyeggel, olykor szépen gondozott virágágyással.

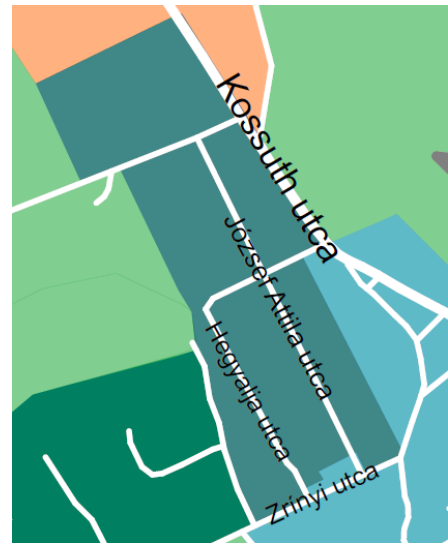

4.2. ÚJ BEÉPÍTÉSŰ LAKÓÖVEZET

Új beépítésű területnek a XX. század során, a környékbeli bányászat felívelésének idején, valamint az azóta beépült területek számítanak Lesenceistvándon. Ide sorolható a Hegyalja és a József Attila utcák közvetlen környezete, egészen a falu északnyugati végén lévő gazdasági felhasználású területig.

Az itt található újabb építésű házak között a fölszinteseken kívül szép számmal láthatunk kétszintes családi házakat is, melyek az utcafronttól beljebb, és a telekhatároktól is távolabb épültek. A történelmi falurésztől eltérően az itteni épületek esetében gyakran előfordul bonyolultabb térszerkezet, mint az újépítésű családi házakra jellemző „L” alak.

Az utcafronti kerítések között a kőalapzatú, áttört fa vagy fém megoldások a legjellemzőbbek. Ezen a környéken a történelmi településrészhez képest gyakoribbak a házak előtt húzódó, térkővel burkolt járdák, autófeljárók. Mindazonáltal itt is bőven jut hely növényeknek, melyek közül a kisebb fák, bokrok és virágágyak jelenléte jellemző, kiegészülve örökzöld és mediterrán növényekkel is.

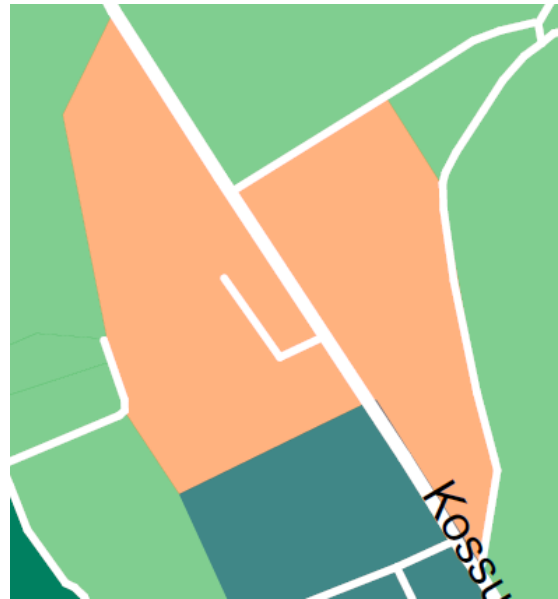
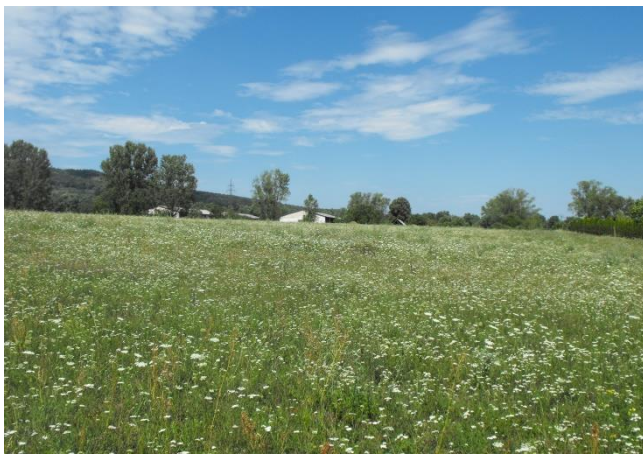

4.3. GAZDASÁGI FELHASZNÁLÁSÚ TERÜLET

A falu belterületén, annak északnyugati végén található Pöttyösmajor épületei, valamint a délen, a Dózsa György utca mellett fekvő kisebb majorság számítanak gazdasági területnek.

Ahogy a faluközpontot leszámítva mindenhol, errefelé is előfordulnak kisebb szőlőskertek.

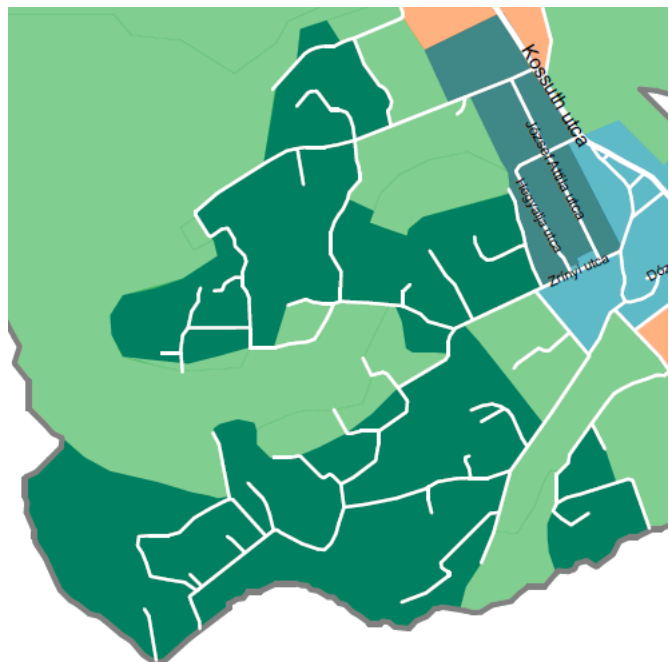
Ezen területeket jellemzően fatelepként, állattenyésztésre, vagy egyéb, belterületen végezhető gazdasági tevékenységre használják.

4.4. KÜLTERÜLET – MEZŐGAZDASÁGI KERTES TERÜLET (VOLT ZÁRTKERT)

A falutól észak-északnyugati irányban elhelyezkedő volt zártkertes területen találhatóak Lesenceistvánd szőlő- és bortermelő múltját máig elevenen tartó szőlőbirtokok, és a rajtuk lévő pincék, prэшázak. A lankás domboldalon lévő, lazán beépített szőlőbirtokokat az itt vonuló utak kötik össze egymással és a faluval. A rajtuk lévő épületek többsége a prэшázakra mindenhol jellemző egyszerű négyzet vagy téglalap alapú térszerkezettel épült. A szőlőhegy anyaghasználatában is fontos szerep jut a környék jellegzetes terméskőfajtáinak, melyek kerítésekhez való felhasználására számos példával találkozhatunk itt.

Fontos megemlíteni a környék spirituális jellegét, melynek legfőbb helyszíne a hegyen található Mária kápolna. Az innen a falura, valamint a Balatonra és a Balaton felvidék tanúhegyeire nyíló kilátás is tovább erősíti a táj békés, meditatív hangulatát. A szőlőhegyen felfelé haladva további, az egyes szőlőbirtokok határában álló kisebb kápolnával és feszülettel találkozhatunk.

A szőlődombok növényzetére a szépen ápoltszőlők és gyümölcsfák mellett nagyobb fák, bokrok, és a birtokokat elválasztó sűrű sövények jellemzők.

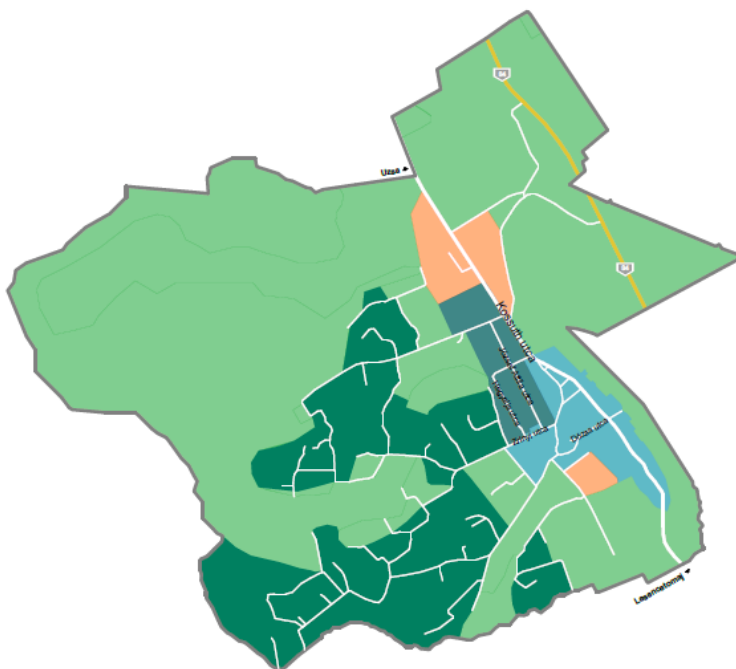
A terület emellett nyaralóövezetként is funkcionál, sokfelé találunk itt a volt szőlőbirtokból átalakított nyaralóházakat. Ezek az épületek sokszor felújított, átalakított pincék és présházak, de láthatunk itt néhány teljesen új épületet is. Aki idáig felkapaszkodik a dombok oldalán, már láthatja a Badacsonyra és a vidék más hegyeire nyíló csodás panorámát. A lazán beépített környéken nem keltik a zsúfoltság érzését a kétszintes házak sem, sőt, itt a kisebb alapterületű, egyszerű térszerkezetű, többszintes épületek is jellemzők.

4.5. KÜLTERÜLET – MEZŐGAZDASÁGI TERÜLET

A falu teljes közigazgatási területét átszövi a térképen világoszöld színnel jelölt a mezőgazdasági terület, mely a Lesenceistvánd története során növelt szántóterületeket, valamint némi erdős területet foglal magába.

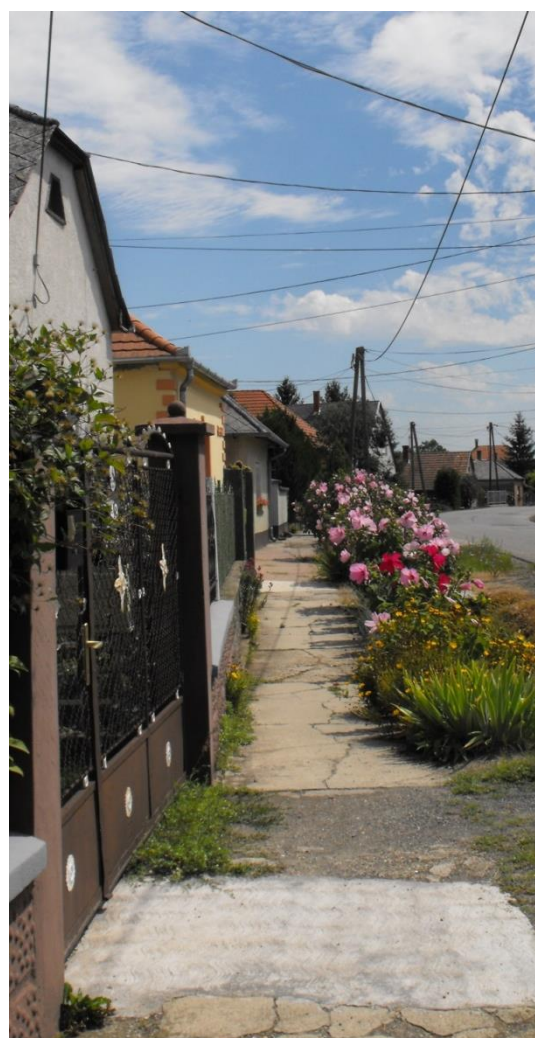

5

Ajánlások

5.1. Építészeti útmutató

A következőkben a kézikönyv azokhoz kíván szólni, akik Lesenceistvádon a jövőben építkezést, felújítást terveznek. Az eddig röviden bemutatott, már beépített lesenceistvándi településrészekre vonatkoztatva él olyan, a házak helyes építési módjaira vonatkozó javaslatokkal, melyeket követve együtt megőrizhetjük falunk településképét. Az itt következő ábrákon szemléltetjük mind az előnyben részesítendő, mind az ellenjavallt építési módokat. Fontosnak tartottuk ugyanakkor, hogy fotókkal csakis a jó példákat emeljük ki.

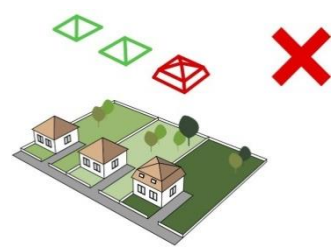
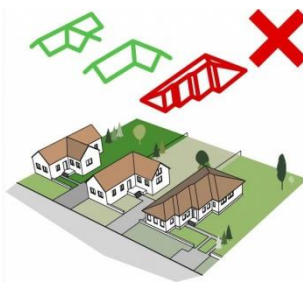

RÉGI FALU

Az épületmagasság a történelmi falumagban jellemzően egy szint. Az ide tartozó utcák harmonikus képének megőrzése érdekében földszintes, legfeljebb kétszintes házak építése javasolt a továbbiakban is.

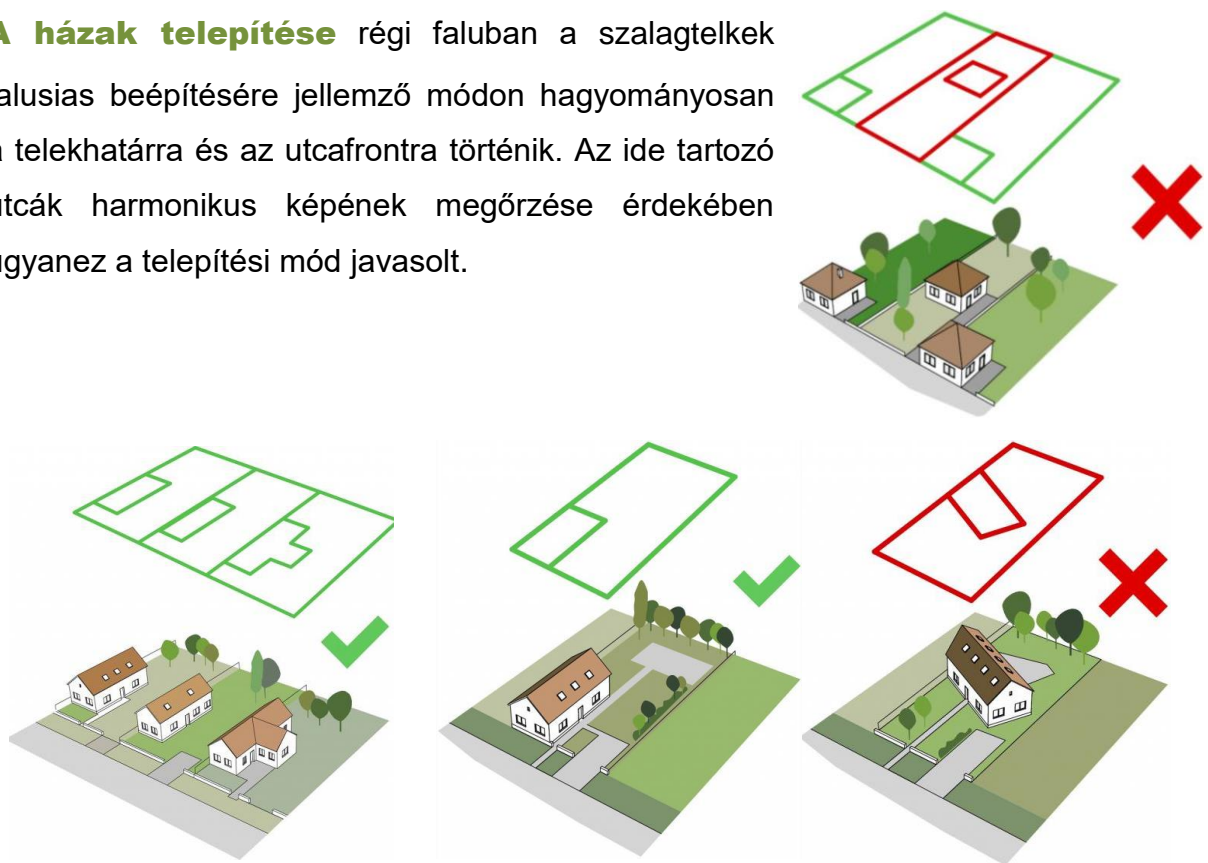
A tetőforma a régi faluban jellemzően a sátor-, illetve a nyeregtető. Az ide tartozó utcák harmonikus képének megőrzése érdekében a jövőben is ezek az egyszerű tagolású tetőformák javasoltak.

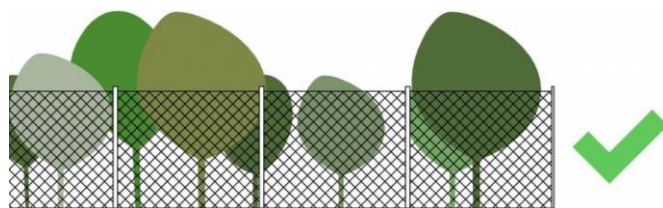
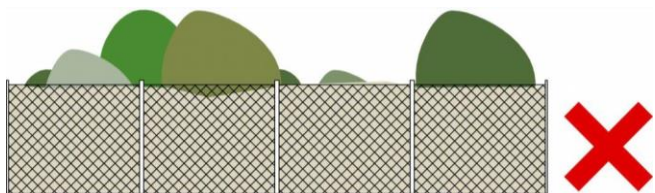
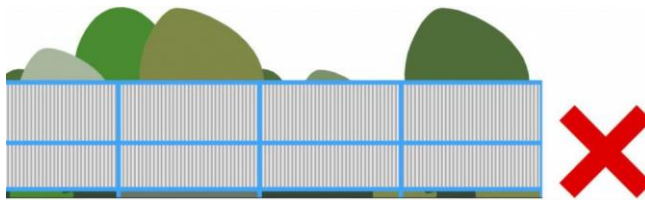
A tetőhajlásszög a régi falu sátor- illetve nyeregtetői esetében többnyire azonos. Az ide tartozó utcák harmonikus képének megőrzése érdekében a tetők javasolt hajlásszöge a jövőben is 40-45°.

A házak telepítése régi faluban a szalagtelkek falusias beépítésére jellemző módon hagyományosan a telekhatárra és az utcáfrontra történik. Az ide tartozó utcák harmonikus képének megőrzése érdekében ugyanez a telepítési mód javasolt.

A kerítések a régi faluban hagyományosan alacsonyabb, szemmagasság közeli kő vagy beton alapra épült, áttört fa- vagy fémkerítések. Szintén nem ritka megoldás a vakolt kőfal. Nem javasoltak a beton, nádfonat és lemezelt fém megoldások.

A RÉGI FALU - Részletek

A kerteket régi faluban alapvetően konyhakertek, zöld, lombhullató bokrok, cserjék és kisebb fák jellemzik. Az utcafronton húzódó zöldfelületre ezeken kívül gyep, virágágyás, kisebb bokrok ültetése javasolt. Ugyanezen a területen utcai padok is felállíthatók.

A házak színe a régi faluban jellemzően természetes világos, ezért kerülendő az ettől markánsan eltérő, élénk, nem természetes színek használata.

A nyílászárók anyaga a környéken hagyományosan fa. Az ablakokat sok házon fa zsalugáterek is védik. A nyílászárók színhasználata a természetes színek skáláján belül sokféle lehet, sötét és világos egyaránt (pl. barna, matt zöld vagy fehér).

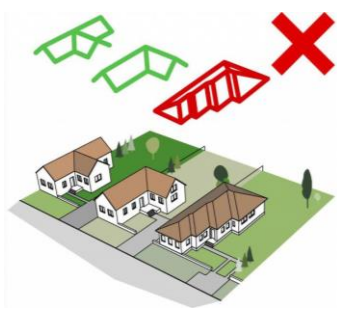

ÚJ BEÉPÍTÉSŰ LAKÓÖVEZET

Az épületmagasság a falu újonnan beépített területein változatosabb, mint a régi faluban. A régebbi egyszintes házakon kívül itt előfordulnak kétszintes családi házak is, ugyanakkor szép példákat láthatunk új építésű, földszintes épületekre is. A területen a két szintnél magasabb házak építése nem javasolt.

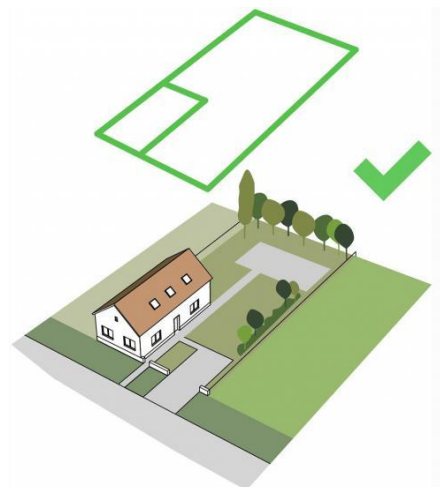
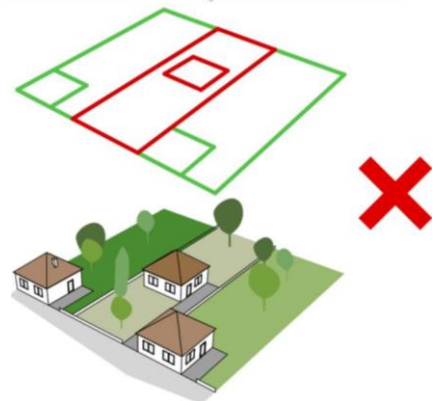
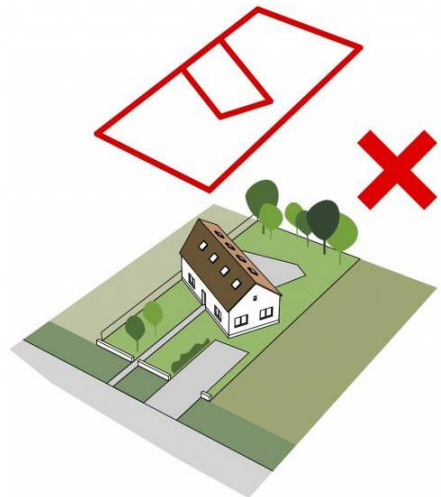
A tetőforma az új beépítésű lakóterületen is szinte kizárólag nyereg- és sátoztető így az ettől markánsan eltérő, többszörösen megtört megoldások nem javasoltak.

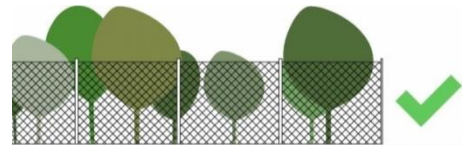
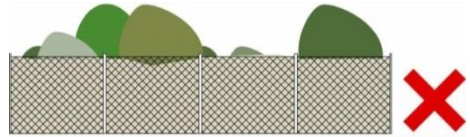
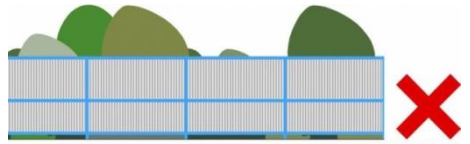
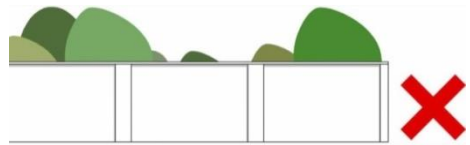
A tetők hajlásszöge az új beépítésű részeken is a hagyományos 40-45°-os. Új, földszintes épületek esetében előfordulhatnak ennél kisebb hajlásszögű tetők, de az ennél markánsan meredekebb hajlásszögű tetők nem javasoltak.

A házak telepítése az új beépítésű területen a régi faluhoz hasonlóan az utcai telekhatárra merőlegesen kell, hogy történjen. Itt ugyanakkor nem kikötés az utcafrontra és a telekhatárra való közvetlen ráépítkezés, jellemzőek például az utcafronton a házak előtt elterülő kisebb előkertek. A házak térszerkezetével itt is az egyszerűségekre való törekvés javasolt, a többszörösen tört alapterületű épületek építése pedig kerülendő.

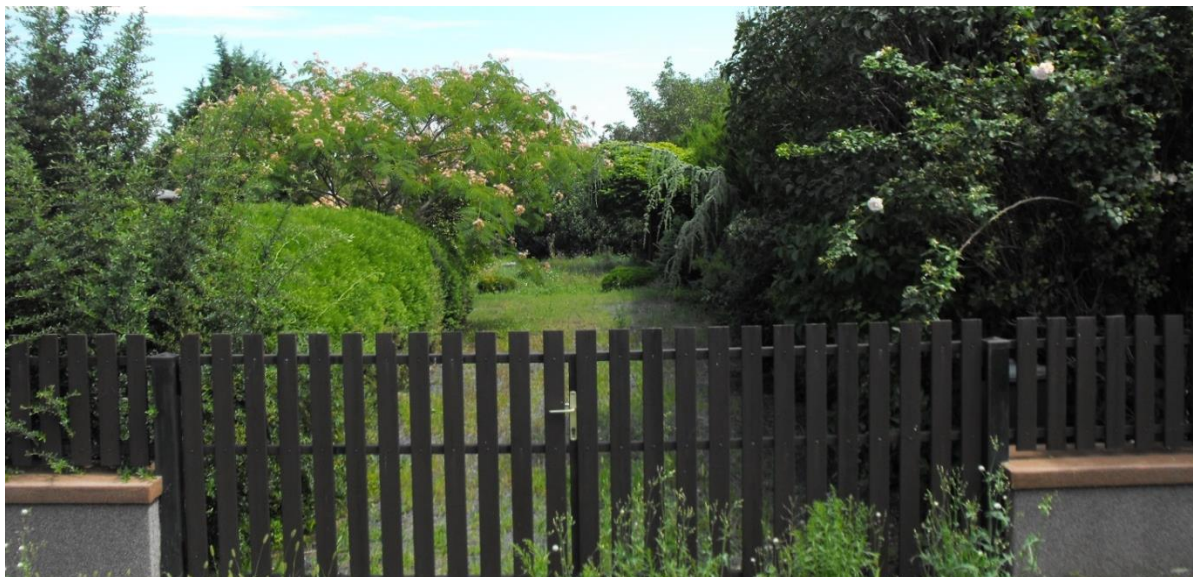

A kerítések fajtái közül az új beépítésű területen a leggyakoribbak a kő- vagy kőburkolatos lábazatra épült áttört fa- vagy fémkerítések, de a csak fa és fém megoldások alkalmazása is elfogadott.

ÚJONNAN BEÉPÍTETT LAKÓTERÜLET - Részletek

A kertek az új beépítésű területen a növényzet tekintetében nagyobb fokú diverzitást mutatnak. Errefelé egyaránt jellemzők a tűlevelű és lombhullató fák és cserjék, utóbbiak mediterrán fajai is szép számmal képviselték a telkek és az utcák közötti zöld sávon. Ezen kívül itt is, és az előkertekben is jellemzők a szépen ápolt gyepre telepített virágágyak is.

A házak színválasztásakor az újonnan beépült területen általában a természetes anyagszerű, paszellszíneket részesítjük előnyben. Kifejezetten kerülendők a színek élénk, sötét árnyalatai.

A tetők anyaga a környéken elsősorban cserép, vagy a sötét tónusú pala. Az ettől markánsan eltérő anyaghasználat nem javasolt.

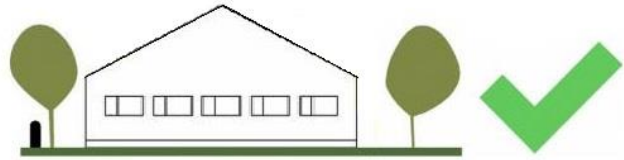

GAZDASÁGI (FELHASZNÁLÁSÚ) TERÜLET

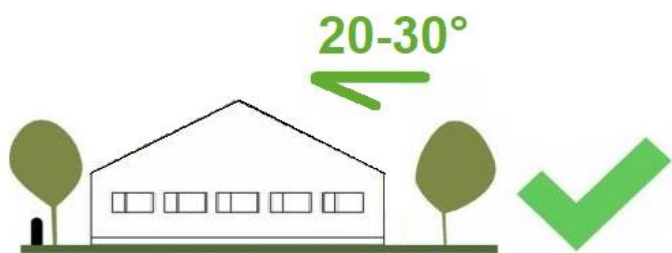
A javasolt épületmagasság a gazdasági felhasználású terület további beépítése esetén az egy, legfeljebb két szint. Az ennél magasabb épületek rombolják a faluvég látképét.

A javasolt tetőforma a gazdasági felhasználású terület további beépítése esetén a későbbi gazdasági épületek karakteréhez illeszkedő.

Az illeszkedő tetőhajlásszög a gazdasági felhasználású terület további beépítése esetén alacsonyabb, mint a lakóterületeken, itt a 20-30°-os tetőhajlásszög is elfogadható.

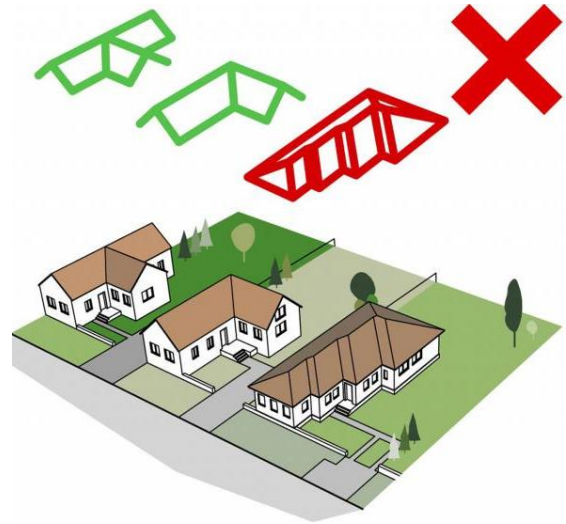

KÜLTERÜLET – MEZŐGAZDASÁGI KERTES TERÜLET (VOLT ZÁRTKERT)

Az épületek magassága a szőlődombokon nagyjából megegyezik a falu újabb beépítésű területein jellemzővel. Az itt lévő présházak és nyaralók sokszor kétszintesek, ami a ritkán beépített területen nem kelti a zsúfoltság érzetét. Az itt épülő házak lehetnek földszintesek és emeletesek is.

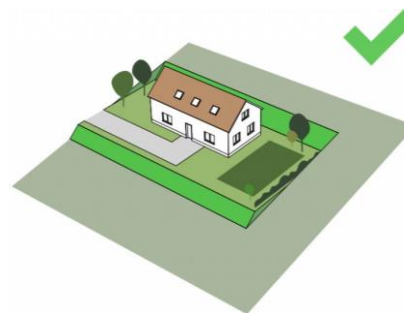
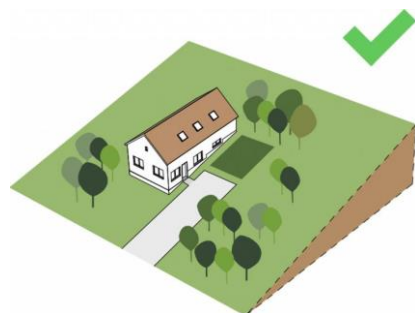
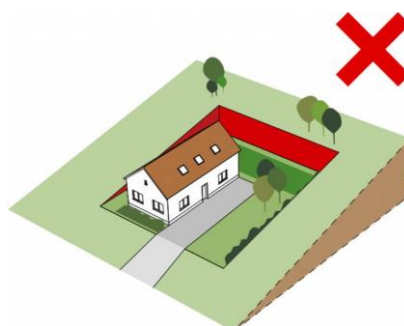
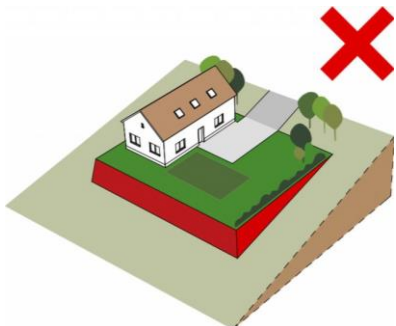
A házak tetőformája a présházak és nyaralók esetében általában megszokott nyeregtető. Az ettől eltérő tetőformák megtörik a szőlődombok egységes látképét.

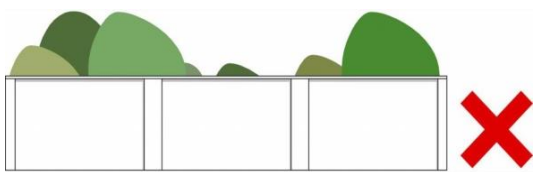
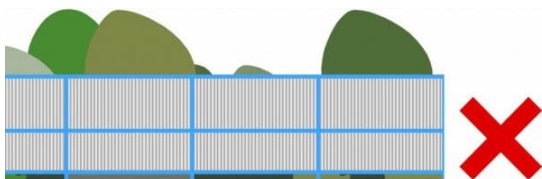
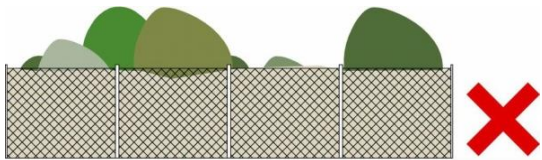
A tetőhajlásszög a szőlődombokon elhelyezkedő présházak és nyaralók nyeregtetői esetében $40-45^\circ$. Az ennél laposabb hajlásszögű, illetve a lapos tetős házak a megbonthatják a szőlődombok látképének harmóniáját.

Terepalakításkor a szőlődombokon a dombok lankáihoz alkalmazkodva tudjuk megőrizni a környék arculatát, ezért sem túlzott kiszögellés, sem a mély besüllyesztés nem javasolt.

A kerítések a szőlődombokon hasonló hagyományokat követnek, mint Lesenceistvánd többi részén. Láthatunk erre szép kőfalakat és deszka- és kőkerítéseket egyaránt. Jó megoldás lehet a fémháló és a vele párhuzamos sövény kombinációja. A betonfal, valamint nádfonatos és fémlemezkes megoldások ugyanakkor itt sem javasoltak.

A szőlődombok kertjei nagy kiterjedésűek, és jellemzően szőlőknek, olykor gyümölcsösöknek adnak otthont. Ezekon kívül bármilyen zöld, tájhonos lombhullató növény beleillik a látképbe.

A házak színválasztásakor a szőlődombok területén is a világos, természetes, anyagszínű és pasztellszínek részesítendőek előnyben. Általában a sötét, élénkebb színek használata nem javasolt.

5.2. Településkép minőségi formálása

Lesenceistvánd közterületeinek tudatos megőrzésével és formálásával nagyon sokban meghatározzuk falunk összképét. Ennek sikere érdekében fontos figyelmet szentelnünk az olyan részletek alakításának, mint többek közt a sajátos építményfajták, műszaki berendezések, vagy akár a növényzet. Az alábbiakban példákkal szemléltetjük, hogyan őrizhetjük meg, és hogyan formálhatjuk helyesen közterületeinket.

A jellegzetes lesenceistvándi utcaképet széles, az utak és a házak között elterülő zöldfelület jellemzi. Ezek a gondozott gyepek és tágas előkertek barátságos érzést keltenek.

A terméskő támfalak a falu közterületein is szépen mutatnak, természetes látványukkal harmonikusan tagolják a teret.

A növényzet Lesenceistvándon elsősorban zöld, tájhonos lombhullató fákból, bokrokból és sövényekből áll. Ez alól az újonnan beépült lakóterület részben kivétel, mivel itt az örökzöld és a mediterrán jellegű növények is elterjedtek. A belterületen mindenhol jellemző az utcafronton húzódó ápoltság, ahol gyepvel körülvett virágágyak, bokrok, sövények a jellemzők. Ezeknek a részeknek magas fákkal való sűrű beültetése nem javasolt.

Padok, utcabútorok

Lesenceistvádon sok lakóház portája előtt, vagy más, arra alkalmas helyen megtalálhatók.

Ezek a legtöbbször fából vagy kőből készített, a fölējük magasodó fák árnyékában lévő utcabútorok remek lehetőséget nyújtanak a pihenéshez.

A háztetők közül sok, kiváltképp Lesenceistvánd ófalujában a mai napig megőrizték formájukban, kialakításukban és anyaghasználatukban egyaránt a régi falusi építési módok sajátosságait. A jellemzően nyereg- és sátoztetős házakon ma is sokféle láthatjuk (gyakran még kézműves technikával készült) agyagcserepeket, de előfordulnak korcolt bádogtetők is. A tetők egyik jellegzetessége a rajtuk lévő kis szellőző ablakok.

A feszületek, kápolnák teszik ezt a különben is idilli környezetet még békésebbé, és a kontemplatív sétákhoz különösen alkalmassá. A Neve hegyi kápolnához menet többet is találhatunk, melyek hűen őrzik a lesenceistvándiak spiritualitását.

6

Jó példák

Következzen néhány jó példa azok közül az építészeti megoldások közül, melyek egyedülálló és nélkülözhetetlen településképi értéket képviselnek, és látványukkal hozzájárulnak Lesenceistvánd képéhez úgy, ahogy mi szeretjük.

Ez a hagyományos oromszegély

homlokzatcsúcs,

melyben a régi faluban mai napig jellemző hagyományos formavilág, anyag- és színhasználat nyilvánul meg.

Szép terméskő megoldás ez a természetes, helyi anyagokból készített támfal, mely a nyaralóövezet egyik gyepszőnyegét veszi körbe.

Zöldfelület és egyben közlekedősáv a Kossuth utcában. A tágas közterületek csökkentik a zsúfoltság, erősítik a szabadság érzetét.

Régi formálású kontyolt tetőkialakítás az ófaluban.

A kőlabazatra épület, félig áttört kerítések az egyszerre nyújtanak a biztonság- és a szabadságérzetet.

Ez a régről itt maradt kút szintén szép példája falusi örökségünk megőrzésének. Törekedjünk az ehhez hasonló régi építmények megóvására közterületeinken!

A művelődési ház

megőrizte a régi udvarházaknál jellemző tornácok hagyományos formáját

A parkban mely a Kossuth utca két ágának találkozásánál helyezkedik el, árnyékos ülőhelyeken várhatjuk meg az erre közlekedő buszt. A kisebbeket ugyanitt játszótér fogadja.

Mohos nádtető kőkerítéssel

Ez a kőház, a hasonló anyagú lábazattal épített kerítés, valamint az őket körülölelő gyepszőnyeg jellemző a falusi utcaképben.

Impresszum

Lesenceistvánd Község Önkormányzata

www.lesenceistvand.hu

8319 Lesenceistvánd, Kossuth u. 143.

Telefon: +36 (87) 436-151

kozoshivatal@lesenceistvand.hu

Képviselő testület

polgármester	Tóth Csaba
alpolgármester	Nagy Károly
képviselő	Dr Benedek Ádám
képviselő	Orbán Kálmán
képviselő	Varjúné Fodor Edit

Készítette

főépítész	Papp Zoltán Tamás
kiadvány	Z.É. Műhely

Készült Lesenceistvándi Község Önkormányzata megbízásából, a településképvédelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvényhez kapcsolódóan.

A kiadványban felhasználásra kerültek a Lechner Tudásközpont Nonprofit Kft. által készített segédanyagok, ábrák.

Lesenceistvánd, 2017.